

Kiedy nie są potrzebne uprawnienia budowlane do projektowania w specjalności architektonicznej

Odpowiada dr inż. **Marian Płachecki**, przewodniczący Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej PIIB

Stanowisko Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa podjęte podczas posiedzenia w dniu 15 grudnia 2016 r.

Jakie obiekty budowlane i projekty zagospodarowania działki może projektować, bez udziału architekta, osoba posiadająca uprawnienia budowlane w specjalności konstrukcyjno-budowlanej bez ograniczeń do projektowania, nadane na podstawie rozporządzenia MTiB z 28 kwietnia 2006 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie:

„§ 17

1. *Uprawnienia budowlane w specjalności konstrukcyjno-budowlanej bez ograniczeń uprawniają do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi związanymi z obiektem budowlanym w zakresie:*

1) *sporządzania projektu architektoniczno-budowlanego w odniesieniu do konstrukcji obiektu.*

§ 15

Uprawnienia budowlane do projektowania w odpowiedniej specjalności uprawniają do sporządzania projektu zagospodarowania działki lub terenu, w zakresie danej specjalności”.

A zatem czy konstruktor może samodzielnie – bez udziału architekta – zaprojektować obiekty budowlane, takie jak: zbiorniki, silosy, elektrownie wiatrowe, wiaty itp.

Aby odpowiedzieć na pytanie „Jakie obiekty budowlane i projekty zagospodarowania działki może projektować, bez udziału architekta, osoba posiadająca uprawnienia budowlane w specjalności konstrukcyjno-budowlanej bez ograniczeń do projektowania, nadane na podstawie rozporządzenia MTiB z 28 kwietnia 2006 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie” oraz „czy konstruktor może samodzielnie – bez udziału architekta – zaprojektować obiekty budowlane, takie jak: zbiorniki, silosy, elektrownie wiatrowe, wiaty itp.” należy przytoczyć kilka przepisów prawa, które regulują te kwestie.

Ustawa – Prawo budowlane (z dnia 7 lipca 1994 r. z późn. zm.) w art. 14 ust. 1 wymienia specjalności, w jakich udzielane są uprawnienia budowlane, a wśród nich wymienione w pytaniu **specjalności architektoniczna i konstrukcyjno-budowlana**. Podstawą do uzyskania uprawnień w poszczególnych specjalnościach jest posiadanie właściwego przygotowania zawodowego oraz odpowiedniego wykształcenia.

Studia na kierunku architektura, będące odpowiednim kierunkiem do uzyskania uprawnień budowlanych w **specjalności architektonicznej**, przygotowują specjalistów do projektowania, obejmującego kształ-

townie przestrzeni, począwszy od małych form użytkowych, przez budynki o różnicowanej funkcji, zespoły urbanistyczne aż po zagospodarowanie przestrzeni miejskich oraz terenów wiejskich. Program kształcenia na kierunku architektura obejmuje kursy projektowania architektonicznego i urbanistycznego oraz przedmioty inżynierskie.

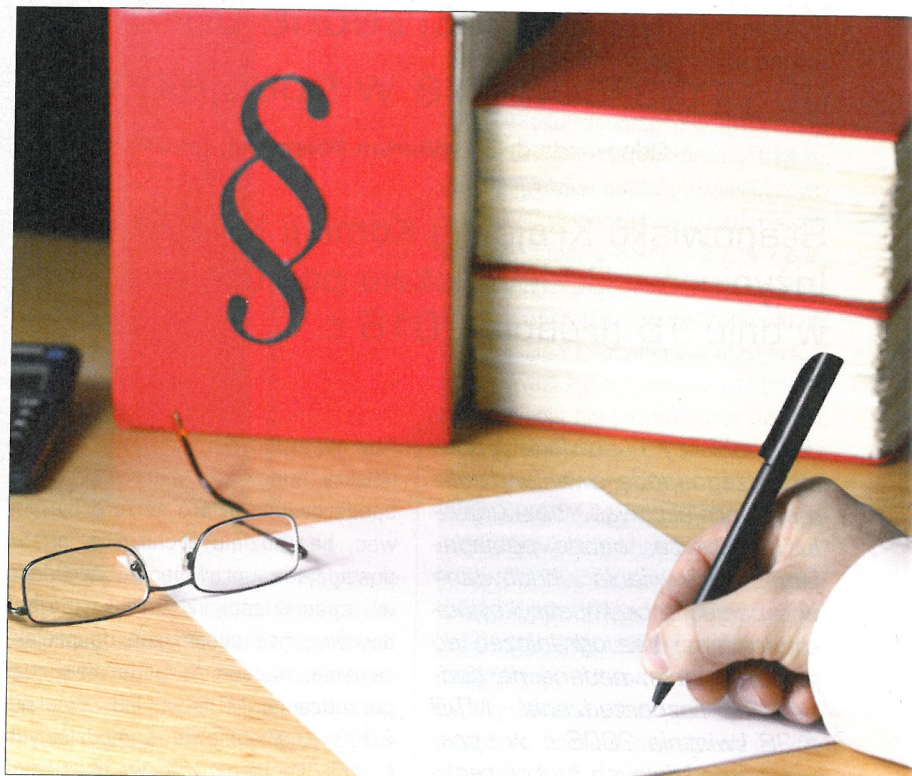
Studia na kierunku budownictwo, będące odpowiednim kierunkiem do uzyskania uprawnień budowlanych w **specjalności konstrukcyjno-budowlanej**, przygotowują specjalistów do projektowania obiektów budowlanych i przedsięwzięć budowlanych, znających zasady wytrzymałości materiałów, mechaniki i dynamiki budowli, geotechniki oraz prawidłowego stosowania materiałów i kształtowania konstrukcji ze względu na bezpieczeństwo i trwałość użytkowania. Dodatkowo program kształcenia na kierunku budownictwo obejmuje również podstawy urbanistyki i architektury.

Absolwenci wydziałów budownictwa zdobywają także szeroką i gruntowną wiedzę z zakresu projektowania ogólnobudowlanego, technologii budowlanych, fizyki budowli, remontów i utrzymania budynków oraz szeroko pojętej sztuki budowlanej. A więc to inżynier budownictwa projektuje nie tylko konstrukcje, ale również

izolacje termiczne i wodochronne, nienośne przegrody budowlane i ich warstwy, rozwiązują detale i szczegóły budowlane, dobiera warstwy dachu, podłóg i posadzek, zajmuje się problemami fizyki budowli.

Z powyższego wynika, że zadaniem architekta jest kształtowanie przestrzeni poprzez zaprojektowanie formy obiektu, jego układu funkcjonalnego w powiązaniu z usytuowaniem w terenie oraz zapewnieniem spełnienia podstawowych wymagań dotyczących bezpieczeństwa pożarowego, higieny, zdrowia i środowiska, bezpieczeństwa użytkownika i dostępności obiektów, ochrony przed hałasem, oszczędności energii i izolacyjności cieplnej, z doбором właściwych elementów wykończenia. Konstruktor z kolei ustala rodzaj konstrukcji i rodzaj zastosowanych materiałów budowlanych – z zapewnieniem spełnienia podstawowych wymagań dotyczących nośności i stateczności konstrukcji, bezpieczeństwa pożarowego, higieny, zdrowia i środowiska i innych wymagań, określonych w art. 5 ustawy – Prawo budowlane, oraz wykonuje skomplikowane obliczenia elementów i ustrojów konstrukcyjnych.

Działalność obejmującą sprawy projektowania i budowy obiektów budowlanych normuje ustawa – Prawo budowlane (art. 1). Definicje legalne dotyczące obiektów budowlanych, budynku, budowli i obiektu małej architektury zawarte są w art. 3 tej ustawy. Wymogi wobec zawartości i treści projektu budowlanego określa art. 34 ustawy, który m.in. wskazuje, że projekt budowlany powinien zawierać projekt zagospodarowania działki lub terenu i projekt architektoniczno-budowlany i powinien być dostosowany do specyfiki i charakteru obiektu oraz stopnia skompli-

© rupbilder - Fotolia.com

kowania robót budowlanych. Rozporządzenia określają szczegółowy zakres i formę projektu budowlanego w celu zapewnienia jego czytelności oraz szczegółowe zasady ustalania geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych. Natomiast art. 35 ustawy, o której mowa wcześniej, określa sprawdzenie spełnienia wymagań przez projekt budowlany, warunkujących jego zatwierdzenie i udzielenie pozwolenia na budowę. Przepisy ustawy – Prawo budowlane regulują odpowiednie zakresy specjalności i zakresy uprawnień budowlanych do projektowania, w tym do sporządzania projektów zagospodarowania działki lub terenu. Wskazane w pytaniu obiekty budowlane są budowlami i posiadają instalacje zapewniające możliwość ich użytkowania zgodnie z przeznaczeniem. Wykonanie projektów ar-

chitektoniczno-budowlanych takich obiektów ze względu na ich specyfikę i charakter polega na przyjęciu funkcji z potrzeb technologicznych i kształtowaniu konstrukcji przez odpowiednie dobranie modeli konstrukcji, które tworzą ich formę, tj. wygląd i gabaryty. Dlatego przy tworzeniu obiektów, które są budowlami, takich jak zbiorniki, silosy, elektrownie wiatrowe, wiaty i itp., nie ma potrzeby udziału w opracowaniu projektu architektoniczno-budowlanego osób posiadających uprawnienia budowlane do projektowania w specjalności architektonicznej. Projekt zagospodarowania działki lub terenu tych budowli wykonuje projektant o specjalności konstrukcyjno-budowlanej, który kształtuje formę (wygląd i gabaryty) i konstrukcję obiektu przy udziale osób posiadających uprawnienia budowlane do projektowania

w odpowiednich specjalnościach instalacyjnych, w zależności od występujących instalacji umożliwiających użytkowanie obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem. Projekt zagospodarowania działki lub terenu dla budowlany jest najczęściej opracowaniem zbiorowym, gdzie występuje więcej niż jeden autor. Jednakże to projektant obiektu budowlanego typu budowla, w tym przypadku konstruktor budowlany, decyduje o lokalizacji obiektu budowlanego na działce lub w terenie i odpowiada za wzajemne skoordynowanie techniczne instalacji, projektowanych przez osoby posiadające uprawnienia budowlane odpowiedniej specjalności.

Inną istotną okolicznością jest wynikająca z obowiązków projektanta potrzeba wyjaśniania wątpliwości dotyczących projektu i zawartych w nim rozwiązań, sporządzanie lub uzgadnianie indywidualnej dokumentacji technicznej, o której mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych, sprawowanie nadzoru autorskiego na żądanie inwestora lub właściwego organu w zakresie stwierdzenia w toku wykonywania robót budowlanych zgodności realizacji z projektem lub uzgadniania możliwości wprowadzenia rozwiązań zamiennych w stosunku do przewidzianych w projekcie. W przypadku obiektów budowlanych typu budowla, wskazanych wyżej, samodzielną funkcję techniczną projektanta będzie pełniła osoba posiadająca uprawnienia budowlane w specjalności konstrukcyjno-budowlanej i to osoba z takimi uprawnieniami będzie upoważniona do dokonywania wpisów do dziennika budowy, dotyczących zgodności realizacji obiektu budowlanego z projektem zagospodarowania działki lub terenu.

Projekt budowlany dla obiektów typu budowla, takich jak „ziarniki, silosy,

elektrownie wiatrowe, wiaty itp.”, składa się z projektu zagospodarowania działki lub terenu i projektu architektoniczno-budowlanego obiektu i nie można go wydzielić do wykonania przez projektanta, nieposiadającego właściwych uprawnień budowlanych w odpowiedniej specjalności, w tym przypadku przez architekta.

Natomiast w przypadku obiektów typu budynek właściwym projektantem dla wykonania projektu zagospodarowania działki lub terenu będzie w większości przypadków osoba posiadająca uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej, razem z osobami posiadającymi uprawnienia budowlane do projektowania w odpowiednich specjalnościach instalacyjnych, w zależności od występujących instalacji, umożliwiających użytkowanie obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem.

Może zaistnieć przypadek lokalizacji obiektu budowlanego typu budynek na skarpie (zboczu) lub lokalizacji wieżowca w zabudowie śródmiejskiej, gdzie lokalizacja obiektu budowlanego wymagała będzie obiektów budowlanych typu konstrukcje oporowe. W takim przypadku w opracowaniu projektu zagospodarowania terenu jako osoba z odpowiednimi uprawnieniami budowlanymi musi wystąpić również osoba posiadająca uprawnienia w specjalności konstrukcyjno-budowlanej. W czasie realizacji takiego obiektu do dziennika budowy nie może dokonywać wpisów dotyczących obiektów konstrukcji oporowych osoba posiadająca uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej. Obiekty konstrukcji oporowych, które wystąpią na terenie takiej inwestycji, muszą być ujęte w projekcie zagospodarowania działki lub terenu.

Nadmienić należy poza treścią pytania, że w przypadku obiektów sieci

uzbrojenia terenu (które są w świetle art. 3 ust. 3 ustawy kwalifikowane jako budowle) osobą właściwą do sporządzenia projektu zagospodarowania terenu – projektantem – ze względów jak wyżej (wpisy do dziennika budowy w czasie realizacji wynikające z obowiązków projektanta) jest głównie osoba posiadająca uprawnienia budowlane do projektowania w odpowiedniej specjalności instalacyjnej. Podobna zasada obowiązuje w przypadku obiektów liniowych (drogi, linie kolejowe) i mostowych. Do projektowania takich obiektów budowlanych – budowli, jak drogi, linie kolejowe i obiekty mostowe, ustawa przewiduje specjalność drogową, kolejową czy mostową.

Regulacje rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 kwietnia 2006 r. w sprawie samodzielných funkcji technicznych w budownictwie (Dz.U. z 2006 r. Nr 83, poz. 578 ze zm.) stanowią, że uprawnienia budowlane do projektowania w odpowiedniej specjalności uprawniają do sporządzania projektu zagospodarowania działki lub terenu, w zakresie danej specjalności (§ 15). Uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej bez ograniczeń do projektowania uprawniają do sporządzania projektu architektoniczno-budowlanego w odniesieniu do architektury obiektu (§ 16). Uprawnienia budowlane w specjalności konstrukcyjno-budowlanej bez ograniczeń do projektowania uprawniają do sporządzania projektu architektoniczno-budowlanego w odniesieniu do konstrukcji (§ 17). Osoby posiadające uprawnienia w specjalności konstrukcyjno-budowlanej upoważnione są zatem do sporządzania projektów zagospodarowania działki lub terenu dla obiektów budowlanych, w których mogą sporządzać projekty architektoniczno-budowlane

Zarezerwuj termin

XVI Seminarium Geotechnika dla Inżynierów „Wzmacnianie podłoża i fundamentów 2017”

Termin: 2.03.2017
Miejsce: Warszawa
Kontakt: tel. 22 39 00 172
prychlewski@ibdim.edu.plP

VI Targi DOM Inteligentny

Termin: 3–5.03.2017
Miejsce: Warszawa
Kontakt: tel. 602 213 583
www.dominteligentny.pl

XXIII Międzynarodowe Targi Automatyki i Pomiarów AUTOMATICON® 2017

Termin: 14–17.03.2017
Miejsce: Warszawa
Kontakt: tel. 22 874 02 30, 874 01 50
www.eurobudowa.pl/targi/

VI Konferencja „Funkcjonowanie i eksploatacja systemów gazowych”

Termin: 19–21.03.2017
Miejsce: Krynica-Zdrój
Kontakt: tel. 12 422 26 98
www.pzits.krakow.pl

XXV Międzynarodowe Targi Sprzętu Oświetleniowego ŚWIATŁO 2017

XV Międzynarodowe Targi Sprzętu Elektrycznego i Systemów Zabezpieczeń ELEKTROTECHNIKA 2017

Termin: 22–24.03.2017
Miejsce: Warszawa
www.lightfair.pl
www.elektroinstalacje.pl

10. Targi Budowlane Silesia Building Expo

Termin: 21–23.04.2017
Miejsce: Sosnowiec
Kontakt: tel. 32 78 87 500
www.exposilesia.pl

w odniesieniu do konstrukcji obiektu, gdzie forma obiektu (wygląd i gabaryty) kształtuje konstrukcja obiektu. Poza tym konieczność sporządzania projektów zagospodarowania działki lub terenu przez osoby o specjalności konstrukcyjno-budowlanej wynika z zasad wiedzy technicznej (art. 5 ustawy), praw i obowiązków uczestników procesu budowlanego (rozdział 3 ustawy) oraz nadzoru nad budową i oddawaniem do użytku obiektów budowlanych (rozdział 5 ustawy). Obiekty budowlane, których projekt architektoniczno-budowlany obejmuje głównie rozwiązania konstrukcyjne i technologiczne, otrzymują funkcję nadaną przez wymogi technologiczne, a ich forma architektoniczna wynika z kształtowania konstrukcji i dlatego w tym przypadku konstrukcja i jej forma stają się tożsame.

Odpowiadając krótko na pytanie, czy konstruktor może samodzielnie – bez udziału architekta – zaprojektować obiekty budowlane, takie jak: zbiorniki, silosy, elektrownie wiatrowe, wiaty itp., odpowiedź brzmi, że tak, bo wynika to z zasad wiedzy technicznej oraz przepisów prawa.

Reasumując, obiekty budowlane wymagające rozwiązań projektowych należących do zadań architekta (tj. budynki i budowle, w których występuje konieczność zaprojektowania odpowiedniej formy architektonicznej, układu funkcjonalnego, usytuowania w przestrzeni i spełnienia innych ww. wymagań) powinny być zaprojektowane przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej, z udziałem osób z innymi uprawnieniami wymaganymi do sporządzenia danej dokumentacji projektowej.

Obiekty budowlane, których projekt obejmuje głównie rozwiązania konstrukcyjne i technologiczne, które nie wymagają zaprojektowania szczególnej formy architektonicznej i rozwiązań funkcjonalnych, takie jak wymienione w pytaniu zbiorniki, silosy, elektrownie wiatrowe, wiaty, a także inne budowle, jak: konstrukcje wsporcze linii przesyłowych ciepłych i energetycznych, sieci kanalizacyjne, wodociągowe, energetyczne i telekomunikacyjne oraz wiele innych obiektów budowlanych – budowli z zakresu budownictwa lądowego i hydrotechnicznego, mogą być zaprojektowane bez udziału architekta i do tych obiektów odnosi się § 15 rozporządzenia: *Uprawnienia budowlane do projektowania w odpowiedniej specjalności uprawniają do sporządzania projektu zagospodarowania działki lub terenu, w zakresie danej specjalności, pod warunkiem że na działce, której dotyczy projekt zagospodarowania terenu, wymienione obiekty występują samodzielnie, bez obiektów wymagających opracowania przez architekta.* ■